

Svar på skriftligt spörsmål om en könsneutral personbeteckning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 298/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Päivi Räsänen /kd:

Varför driver regeringen under coronakrisen igenom en reformering av personbeteckningen som skulle orsaka kostnader i miljardklassen för både den offentliga och den privata sektorn?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Den 21 augusti 2017 tillsatte finansministeriet en arbetsgrupp för att utreda reformering av personbeteckningen och administrering av identiteten som garanterats av staten. Arbetsgruppens mandatperiod var 1.9.2017– 31.12.2019. Arbetsgruppens slutrapport publicerades efter att gruppen slutfört sitt arbete och efter att nödvändiga åtgärder för publiceringen av rapporten vidtagits. Utlåtanden om slutrapporten har begärts senast den 1 juni 2020. Efter remissen fattas ett separat beslut om en eventuell fortsättning av arbetet.

Det nuvarande systemet för personbeteckningar infördes på 1960-talet som ett identifieringssätt som identifierar personer bättre än enbart namnet. Avsikten är att personbeteckningar är permanenta och att en personbeteckning beviljas till en person som registrerats i Finlands befolkningsdatasystem. I personbeteckningen ingår uppgifter om personens exakta ålder och kön. Syftet med personbeteckningen är dock i första hand att noggrant identifiera personer, medan uppgifter om ålder eller kön sällan är av vikt i största delen av situationerna där personbeteckningen används.

Arbetsgruppen som utreder reformen av personbeteckningen tillsattes för att strukturen, hur beteckningen byggs upp samt sättet att bevilja och använda personbeteckningen inte har ansetts motsvara samhällets behov på bästa sätt på lång sikt och det ansågs motiverat att kartlägga ändringsbehov i anknytning till personbeteckningen. Arbetsgruppens förslag grundar sig på problem som identifierats i den nuvarande personbeteckningen och dess användning.

Under årtiondens lopp har personbeteckningens roll som identifierande uppgift för personer i olika datasystem blivit en viktig förutsättning för behandlingen av personuppgifter. Ofta "läses" och sparas även personens födelsedatum och kön från personbeteckningen i datasystem, och dessa uppgifter överlämnas alltså alltid automatiskt då personbeteckningen uppges även om informationen inte har någon koppling till ändamålet för användningen av personbeteckningen. Enligt artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning ska personuppgifterna vara "adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering)".

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 298/2020 rd

Det är inte nödvändigt att åldern eller könet på en person framkommer i personbeteckningen i största delen av fallen som kräver att en personbeteckning behandlas. Detta strider mot principen om uppgiftsminimering.

Att inkludera könet i personbeteckningen kan i praktiken orsaka onödiga problem för transpersoner eller personer vars yttre eller egna erfarenheter om sitt kön inte motsvarar deras juridiska kön. Barn som fötts intersexuella kan i sin tur beviljas personbeteckning först då könet fastställts av läkare. Även om det är möjligt att efter byte av juridiskt kön byta personbeteckning till att motsvara det fastställda könet kan gamla skol-, studie- och arbetsbetyg eller andra dokument innehålla den tidigare personbeteckningen och därmed avslöja informationen om könsbyte som hör till privatlivet. Att göra ändringar i dessa dokument och uppgifter orsakar utöver kostnader onödiga administrativa förfaranden.

Ändringarna i befolkningsdatasystemet som föreslås av arbetsgruppen skulle huvudsakligen riktas till 2023–2027. De föreslagna ändringarna är omfattande och betydande med tanke på hela samhället och ändringarna skulle oundvikligen även medföra kostnader. För att få heltäckande respons och bedömningar om förslagets konsekvenser är arbetsgruppens slutrapport på en omfattande remiss. Inga beslut har ännu fattats om genomförandet av gruppens förslag, utan regeringen väntar på responsen från remissen och bedömer utifrån responsen konsekvenserna som förslagen kan ha. Därefter dras slutsatser om eventuella åtgärder utgående från fördelarna och kostnaderna.

Helsingfors 12.5.2020

Kommunminister Sirpa Paatero